

BESLUT
2009-02-17

Dnr: 7012-02357-2009

Länstyrelsen
Örebro län

Inger Wenngren
Direkt: 019-193054
inger.wenngren@lansstyrelsen.se
Fax: 019-193010

Magelungens behandlingscenter AB
Östra Nobelgatan 9
703 61 ÖREBRO

Tillsyn enligt 13 kap 2 § socialtjänstlagen, (SoL) av Magelungens behandlingscenter AB i Örebro kommun

För kännedom till:

Magelungens behandlingscenter
AB

Bondegatan 35

116 33 STOCKHOLM

Socialnämnd Öster

Box 341 00

701 35 ÖREBRO

Beslut

Länstyrelsen avslutar ärendet.

Bakgrund till tillsynen

Länstyrelsen har genomfört en verksamhetstillsyn av Magelungens behandlingscenter AB (MBC) med dnr 7012-20376-2008, beslut 2009-01 16. Det fanns ingen anledning att rikta kritik till MBC, men Länstyrelsen föreslog två förbättringsområden:

- Att tydliggöra dokumentation avseende uppföljning, ungdomarnas delaktighet och föräldrakontakter
- Att MBC försäkrar sig om att all personal har kunskap om innebörden i anmälningsskyldigheten.

Länstyrelsen önskade en redovisning av åtgärder, vilket MBC har lämnat.

Redovisning av tillsynen

MBC har redovisat följande:

- Angående dokumentation som rör föräldrakontakter, kommer uppgifter om frekvens att föras in i månadssammanfattningar under rubriken Familjeterapi/Familjearbete. Upplägg och överenskommelser som gäller familjearbetet kommer även att förtydligas under rubriken Familj och sociala relationer, Vårdnadshavarens förmåga, i genomförandeplan enligt BBIC. För dokumentation av ungdomarnas delaktighet tillförs rubriken Ungdomens delaktighet/mål medel i månadssammanfattningen. Där ska ungdomens synpunkter framgå mer tydligt. Dokumentation av uppföljningsmöten, som familjebehandlaren gör, kommer att nedtecknas i ett särskilt dokument under rubriken Uppföljning och sätts in i ungdomspärmen
- Angående kännedom om anmälningsskyldigheten. Den medarbetare som inte fått information har nu fått sådan muntligt av enhetschef och även fått tillgång till lagtexten. MBC tillför rubriken Anmälningsskyldighet 14 kap 1 § SoL i verksamhetspärmen och där återfinns lagtexten. All nyanställd personal ska i framtiden läsa och få kännedom om anmälningsskyldigheten och

Länsstyrelsen
Örebro län

Inger Wenngren
Direkt: 019-193054
inger.wenngren@t.lst.se
Fax: 019-19 30 10

BESLUT
2009-01-26

Dnr: 7012-20376-2008

Magelungens behandlingscenter AB
Östra Nobelgatan 9
703 61 ÖREBRO

Verksamhetstillsyn av Magelungens behandlingscenter AB

Magelungen behandlingscenter
AB
Bondegatan 35
116 33 Stockholm
Socialnämnd öster
Box 341 00
701 35 ÖREBRO

BESLUT

Länsstyrelsen har i tillsynen sett två förbättringsområden. Dessa är:

- Att tydliggöra dokumentation avseende uppföljning, ungdomarnas delaktighet och föräldrakontakter
- Att MBC försäkrar sig om att all personal har kunskap om innebörden i anmälningsskyldigheten.

Magelungens Behandlingscenter AB uppfyller i övrigt lagstiftningens och dess intentioner i de delar som tillsynen avser.

Länsstyrelsen vill att Magelungens behandlingscenter redovisar åtgärder med anledning av ovanstående förbättringsområden senast 2009-03-31.

Anledning till granskning

Magelungens behandlingscenter AB (MBC) fick 2008-02-22 Länsstyrelsens tillstånd att bedriva öppen verksamhet för vård under begränsad del av dygnet. Tillståndet omfattade först 12 platser och utökades i ett beslut 2008-07-16, då en liten grupp om fem platser "Lilla gruppen" tillkom. Eftersom verksamheten är nystartad och nu kommit igång, har Länsstyrelsen beslutat att göra en första verksamhetstillsyn.

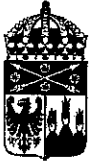
Tillvägagångssätt

Länsstyrelsen träffade inledningsvis MBCs föreståndare och har sedan intervjuat fyra personer i personalen. De intervjuade arbetar som samordnare, assistent, familjebehandlare och lärare. Länsstyrelsen fick tillfälle att samtala med tre inskrivna ungdomar enskilt. Besök och intervjuer skedde på MBCs lokaler på Östra Nobelgatan, där huvudverksamheten finns. Intervjuer per telefon har skett med fyra socialsekreterare samt fyra vårdnadshavare. Ett besök har även skett i Lilla gruppen, belägen i bostadsområdet Ladugårdsängen.

Aktuell lagstiftning, föreskrifter och allmänna råd

Socialtjänstlagen, SoL

SOSFS 2006:5 Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om dokumentation vid handläggning av ärenden och genomförande av insatser enligt SOL, LVU, LVM och LSS: Kap 6 Genomförande av insatser.

SOSFS 2006:11 (S) Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för kvalitet i verksamhet enligt SOL, LVU, LVM och LSS

SOSFS 2006:12 Socialstyrelsens allmänna råd om handläggning och dokumentation av ärenden som rör barn och unga

Vad visade tillsynen

Allmänt om verksamheten

MBCs behandlingscenter AB bedriver i Örebro kommun verksamhet dagtid för flickor och pojkar i åldern 13 – 20 år. Fokus är att stärka ungdomarna i deras sociala och emotionella kompetens, individuellt och i grupp. Verksamheten vill erbjuda en daglig struktur som innefattar individuell undervisning i samarbete med ungdomarnas hemskolor. Huvudverksamheten med plats för 12 ungdomar, är belägen centralt i Örebro innerstad. En mindre grupp med fem platser finns i bostadsområdet Ladugårdsängen. Den senare gruppen är avsedd för ungdomar som har ett behov av att vara i en liten grupp. Ungdomarna i de båda grupperna är helt åtskilda. Undervisning sker i respektive lokal och likaså tillagas och intas de gemensamma måltiderna, frukost, lunch och middag, i respektive lokal.

Föräldramedverkan

Behandlingen sker i nära samarbete med ungdomarnas föräldrar. Alla föräldrar erbjuds möjlighet till familjebehandling med en anställd familjebehandlare, förutom den kontakt som verksamheten fortlöpande behöver ha utifrån ungdomarnas situation.

Metod

Föreståndare och personal beskriver att verksamheten vilar på psykodynamisk grund med kognitiva och lösningsfokuserade inslag. De vill stärka det som fungerar. Den familjebehandling som ingår bygger på systemteori. SEFT, social färdighetsträning, ingår i arbetet. I MBCs dokument "Behandlingsmetoder och samarbetsstrukturer", betonas vikten av gruppsammansättning, gott bemötande och omhändertagande av uppdragsgivare och familjer samt viljan att hitta olika lösningar i det enskilda fallet. Nyligen har MBC börjat pröva ett "Hemmaprogram". Inom företaget finns personer med utbildning i metoden som programmet baseras på och MBC Örebro får handledning i arbetet. Programmet vänder sig till hela familjen, där ungdomar bryter mot normer och regler i hemmet och syftar, förenklat uttryckt, till att få bättre struktur i hemsituationen. Teacch används till en del i Lilla gruppen där det finns barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. För det arbetet har MBC en konsult med erfarenheter från Team Autism.

BESLUT
2009-01-26

Dnr: 7012-20376-2008

Länsstyrelsen
Örebro län

Enskilda ungdomar kan vid behov erbjudas enskild psykoterapi genom Lukasstiftelsen.

Skolundervisningen sker till största delen individuellt, undantagsvis i grupp. Lärarna deltar i grupphandledningen. De deltar även i introduktion av nya elever och i upprättande av genomförandeplaner. Lärarna ska påbörja utvecklingssamtal med eleverna - motsvarande dem i vanlig grundskola - där också elevens samordnare kan delta. Tillfrågad socialtjänst uppger att MBC har informerat om hur de arbetar. De nämner att Teacch och "hemmaprogram" används som metoder. Föräldrarna uppger att MBC informerar om hur deras barn fungerar, att de arbetar utifrån vad flickan eller pojken klarar av och utgår från varje ungdom individuellt.

Kvalitet

Vid tillsynstillfället fanns, förutom föreståndaren, nio anställda inklusive en timvikarie. Två är lärare, de övriga är fyra samordnare, en familjeterapeut och en assistent.

Personalen har, med undantag av assistenten, *utbildningar* som socionom, beteendevetare och socialpedagog med vissa vidareutbildningar. Av lärarna är en specialpedagog och en genomgår sådan utbildning. Personalen anser att ledningen för företaget har god utbildning och erfarenhet och att det finns goda organisatoriska förutsättningar för att uppfylla verksamhetens mål. Lärarresurserna, 1,75 % tjänst, uppfattas som tillräckliga. Föreståndaren anser att han självständigt kan avgöra ganska mycket om hur arbetet ska bedrivas och han ansvarar för intagningsbedömning. Personalen får *handledning*, sådan kan förekomma såväl individuellt som i grupp, och de anser att detta fungerar bra.

Flera anställda känner till *anmälningsskyldigheten* enligt 14 kap 1 § SoL, men det finns även uppgifter om vissa brister i den kunskapen.

Samverkan sker - förutom med familjen - främst med socialtjänst, i förekommande fall BUP, hemskolan genom lärarna samt landstingets UBB för urinprovstagning vid behov.

Målgruppen är vid och det är främst ungdomar i aktivt missbruk som inte tas emot. Vid tillsynsbesöket är det några fler pojkar än flickor inskrivna, sju respektive fyra. Sammansättningen beror på hur efterfrågan på platser från socialtjänsten har sett ut. Vid tillsynsbesöket fanns tre av ungdomarna i Lilla gruppen på Ladugårdsängen, övriga åtta i huvudverksamheten. Socialtjänsten, liksom tillfrågade föräldrar och

BESLUT
2009-01-26

Dnr: 7012-20376-2008

Länsstyrelsen
Örebro län

ungdomar, anser att verksamheten passar lika bra för flickor som för pojkar.

I en pärm finns blankett för *klagomålshantering*, vilken ännu inte har använts. Om det skulle bli aktuellt, skulle det skriftliga klagomålet skickas till ledningen för företaget och användas i förbättringsarbetet. Personalen säger att de strävar efter ett öppet klimat och att de värnar om delaktighet, att skapa vi-känsla. Ungdomarna vet vart de kan vända sig – till någon i personalen. Det senare bekräftas av ungdomarna själva. En av ungdomarna pratar om Lilla gruppen som "vi" och inkluderar då personal. Även föräldrarna bekräftar att de kan framföra synpunkter till samordnare eller föreståndare om det skulle behövas.

I *kvalitets pärmen* förvaras rutiner för "krisplan", dvs. vad som ska göras vid oförutsedda händelser, rutiner som rör anmälan enligt 14 kap 1, 2 §§ SoL, dvs. anmälningsskyldigheten avseende barn som kan fara illa och rutin för anmälan enligt "Lex Sarah". Vid ett tillfälle har föreståndaren skrivit en avvikelserapport till ledningen, efter en incident mellan två ungdomar. Genomgång av pärmen sker med personal individuellt.

Det finns en *brandsäkerhetspärm* med uppgifter om vad som gäller. Brandövningar har skett och företaget Kidde har haft utbildning. Genomgång individuellt har skett med ungdomar om t.ex. utrymningsvägar och personalen har fått prova att släcka en brand. I personalpärm finns, förutom anställningsavtal och påskriven blankett om tystnadsplikt, även utdrag från Rikspolisstyrelsen.

Lokalerna där huvudverksamheten bedrivs, har möjligheter till individuella lösningar efter ungdomarnas behov. Läraren ansåg att de är ändamålsenliga för undervisningen. Lilla gruppen har efter en ombyggnad avdelat ett större rum, så att det nu finns två lektionsrum.

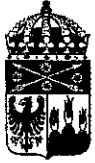
Dokumentation

Alla inskrivna ungdomar har en egen pärm, med olika flikar för uppgifter som rör ungdomen, se nedan. Sju pärmar granskades.

Inskrivningsbeslut fanns i samtliga pärmar. Där fanns uppgifter om vem som beslutat om inskrivning (föreståndaren), ansvarig kommun och kontaktperson hos socialtjänsten.

Personuppgifter fanns i samtliga pärmar. Innehöll ungdomens personuppgifter samt uppgifter om vårdnadshavare. I förekommande fall fanns uppgifter om medicinering och/eller allergi.

Viktiga kontakter innehöll uppgifter m vårdnadshavare och annan förälder, aktuella myndighetskontakter, hemskola.

Utredning/bedömning. Uppgifterna, som fanns i ett par pärmar, innehöll olika utredningar från psykolog, pedagog, BUP, tidigare skola, barnavårdsutredning, HVB-utredning, utlåtande av psykiater avseende diagnos.

Vårdplan/samuppdrag/genomförandeplan. Vårdplaner fanns i sex av pärmarna, skrivna i strukturen enligt BBIC. Det framgick inte av alla planer hur samtycke från berörda parter såg ut. Genomförandeplaner fanns för alla ungdomar, också de skrivna enligt BBIC. Några var signerade av berörda. I några planer framgick vilka som varit delaktiga. Det fanns mål och delmål och tid för uppföljning. I allmänhet sätts sex månader som tid för uppföljning, vilket enligt uppgift är den period som socialnämndens beslut omfattar och sedan kan förlängas.

Det som MBC benämner samuppdrag, återfanns däremot inte i pärmarna med den benämningen. Uppdraget sker enligt MBC i samband med inskrivning och där läggs stor vikt vid ungdomens synpunkter. Samuppdraget formuleras i en genomförandeplan, i enlighet med uppdragsgivarnas önskemål.

Månadssammanfattning. Löpande daganteckningar som inte sparas, sammanfattas i en månadssammanfattning. Sådana fanns i alla pärmar. *Överenskommelser* fanns i någon pärm. Det var ett avtal mellan socialnämnd/MBC.

Veckoschema saknades i pärmen, men har lämnats vid tillsynsbesöket.

Samordnarna skriver daganteckningar som sammanfattas månadsvis och sparas. Daganteckningarna förstörs därefter.

Månadssammanfattningarna brukar skickas till socialnämnden. Familjebehandlaren har egna anteckningar kring de familjer som har accepterat familjebehandling. Det är oklart hur dessa ska sparas. Länsstyrelsen noterade att uppgifter om att familjen deltar i familjebehandling inte finns med i månadssammanfattningarna. Familjebehandlaren dokumenterar uppföljningsmötena.

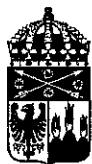
Socialtjänsten har sin egen dokumentation från uppföljningar och olika kontakter. MBC skickar månadsrapporter med vissa mellanrum, alternativt ges muntlig information.

Utvärdering

MBC har arbetat med utvärdering utifrån ett omfattande material i samarbete med Umeå Universitet. Från och med 2009 kommer MBC Örebro att ingå i utvärderingen utifrån ett mindre omfattande material, en basmodell. MBC har centralt personal avsatt för att arbeta med kvalitetsutveckling och utvärdering.

BESLUT
2009-01-26

Dnr: 7012-20376-2008

Länsstyrelsen
Örebro län

Säkerhet

Föreståndaren avgör vilka ungdomar som kan skrivas in. Enligt föreståndaren skulle eventuella missförhållanden anmälas till honom och han kan sedan vända sig till överordnad chef. Intervjuad personal uppger att det är ett ingående intagningsarbete och att god personaltäthet innebär möjlighet att agera och stävja konflikter.

Socialtjänsten beskriver att MBC försöker lösa konflikter med samtal, medlar mellan ungdomarna och arbetar aktivt med det som händer. MBC arbetar enligt socialtjänsten förebyggande med socialt uppträdande och gör avgränsningar vid intagning.

Vårdnadshavarna anser att MBC tagit itu med konflikter som uppstått på ett bra sätt och de har tät kontakt med MBC. Ingen av dem anser att det har varit några allvarliga problem.

Ungdomarna har inte framfört synpunkter på tryggheten, "det är stökigt ibland, men i stort sett bra".

Ungdomarnas delaktighet

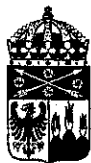
Personalen uppger att barnen känner till anledningen till att de kommer till MBC, det tydliggörs vid samuppdraget i samband med inskrivningen. De uppger vidare att ungdomarna är delaktiga vid inskrivning, planering och uppföljning. Varje vecka sker delmålsdiskussioner, de kan göra sin röst hörda. En gång i månaden sker ett "vi-möte", där de samtalar om hur de har det tillsammans.

Ungdomarna vet att de kan tala med samordnaren om sådant som rör dem själva och med all personal om sådant som rör hela verksamheten. Alla ungdomar klarar däremot inte att vara med på alla möten, även om de har möjligheten.

Socialtjänsten säger att ungdomarna deltar efter förmåga på träffar. Vissa ungdomar kan ha svårt för mycket folk. En socialsekreterare framhåller att MBC är bra på detta, de får ungdomarna att prata - de lyssnar och uppmuntrar föräldrarna att ta med ungdomarna.

Vårdnadshavarna beskriver ungdomarna som delaktiga i det som händer, möten och daglig planering, etc. Det kan däremot hända att en ungdom inte själv vill delta i något möte. De får vara med och planera matsedel, deltar i inköp och kan påverka aktiviteter.

Ungdomarna beskriver att de vet varför de är på MBC. Två anser att de får den hjälp de behöver och att de vuxna lyssnar på dem, medan en ungdom beskriver en mer oklar situation. Alla tre har personal som de kan vända sig till och framföra synpunkter till. De kan delta i planering av måltider och aktiviteter. Två ungdomar har läst sina genomförandeplaner, den tredje vet att det finns något skrivet men har

inte läst detta, ”de skriver jämt när vi pratar”. Utöver detta har ungdomarna framfört att alla behandlas lika, att personalen skulle kunna vara lite strängare - de är nästan för snälla och tillåtande. Ingen av ungdomarna vet hur länge de ska stanna och ett par av dem uttrycker att de skulle vilja ha klarhet i detta.

Länsstyrelsens bedömning

Vid tillsynstillfället var MBC relativt nystartat och ännu i en inkörningsperiod.

När det gäller *målgruppen*, är den bred åldersmässigt i enlighet med tillståndet och ungdomarnas problematik varierar. Länsstyrelsen ser det som positivt att en uppdelning har skett på två lokalmässigt skilda verksamheter, för att ungdomarna ska få större möjlighet till omhändertagande efter sina individuella behov. Det är viktigt att uppmärksamma de eventuella svårigheter eller risker det kan innebära att ungdomar med olika problem och med olika ålder och mognad finns i samma behandlingsverksamhet. Här får föreståndaren en betydelsefull roll, som den som avgör vilka ungdomar som ska skrivas in.

Länsstyrelsens uppfattning är att *samverkan med föräldrar* är betydelsefullt och även fungerar bra. Intervjuade föräldrar bekräftar detta. Föräldrarna gav även uttryck för att de skulle kunna framföra synpunkter på verksamheten om behov finns. Länsstyrelsen fick intrycket att kontakten med föräldrarna är sådan, att de har goda förutsättningar att framföra synpunkter och eventuella klagomål.

Såväl ungdomar som föräldrar och socialtjänst bekräftar att ungdomarna, efter sina förutsättningar, är *delaktiga* i det som sker på MBC, vilket Länsstyrelsen ser som en viktig förutsättning för att uppnå goda resultat.

Det finns en *personalgrupp* med god kompetens och mycket erfarenhet. MBC har tillgång till *handledning*, såväl individuellt som i grupp, och även konsultativt stöd för arbete med Teacch. Länsstyrelsen ser det som positivt och nödvändigt att personalen har kompetens för och får stöd för att på ett riktigt sätt arbeta enligt de metoder som används.

Samordnarna och familjebehandlaren sköter *dokumentationen* under ungdomarnas tid på MBC. Dokumentationen fanns välordnat i pärmar för varje inskriven ungdom. Här anser dock Länsstyrelsen att det finns förbättringar att göra, se nedan.

Familjebehandlaren dokumenterar uppföljningsmöten, men dessa anteckningar saknades i pärmar. Länsstyrelsen anser att detta är en viktig del av den dokumentation som följer ungdomarna, eftersom man där bör kunna se hur den planerade vården utvecklas. Även om det fanns

BESLUT
2009-01-26

Dnr: 7012-20376-2008

Länstyrelsen
Örebro län

månadssammanfattningar i pärnarna, saknade Länstyrelsen en tydligare dokumentation om vad som faktiskt sker under vistelsen på MBC. Det var också svårt att i dokumentationen få en bild av kontakten med föräldrarna. Alla föräldrar erbjuds möjlighet till särskilda samtal med familjehandlaren, vilket är frivilligt. Uppgifter om detta saknades i sammanfattningarna. Dokumentationen bör återspegla om föräldrar deltagit i sådana samtal. Ungdomarnas delaktighet och synpunkter bör också komma till uttryck i den sammanfattade dokumentationen.

Dokumentationen av genomförandet av en beslutad insats, dvs. verkställigheten, ska dokumenteras fortlöpande. Det är en viktig rättssäkerhetsfråga och har betydelse för ungdomarnas möjligheter att ta del av vad som hänt. Viktiga uppgifter som rör ungdomen ska dokumenteras och det bör gå att följa vad som uppnåtts i förhållande till uppsatta mål, se SOSFS 2006:5 angående dokumentation hos den som genomför en insats.

- **Förbättringsområde**

Att tydliggöra dokumentationen avseende uppföljning, ungdomarnas delaktighet och föräldrakontakter.

Länstyrelsen ser det som mycket positivt att det finns *genomförandeplaner* för alla ungdomar, vilket det också bör göra. För flertalet ungdomar har socialnämnden skrivit en *vårdplan*. Det är inte ett lagkrav i öppna insatser, men det är ett bra sätt att tydliggöra uppdraget.

Personalgruppen hade med ett undantag kännedom om reglerna om *anmälningsskyldighet* enligt 14 kap 1 § SoL. MBC är en sådan verksamhet som har anmälningsskyldighet och det är viktigt att samtliga anställda har kännedom om bestämmelserna, eftersom anmälningsskyldigheten är personlig.

- **Förbättringsområde**

Att MBC försäkras sig om att all personal har kunskap om innebörden i anmälningsskyldigheten.

Länstyrelsen konstaterar att MBC i Örebro kommer att arbeta aktivt med *utvärdering* av arbetet, utifrån den utvärdering som sker i företaget i stort. Det ser Länstyrelsen som mycket värdefullt, eftersom det har betydelse för kunskap om de effekter behandlingen har för de ungdomar som är inskrivna.

Länstyrelsens sammanfattade intryck av Magelungens behandlingscenter i Örebro, är att det är en välfungerande verksamhet

BESLUT
2009-01-26

Dnr: 7012-20376-2008

Länsstyrelsen
Örebro län

med goda förutsättningar att erbjuda inskrivna ungdomar stöd utifrån angivna intentioner. Med hänvisning till ovanstående förbättringsområden, vill Länsstyrelsen att Magelungens behandlingscenter redovisar åtgärder senast 2009-03-31.

I detta ärende har socialkonsulent Maria Jansson beslutat och socialkonsulent Inger Wenngren varit föredragande.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Maria Jansson'.

Maria Jansson

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Inger Wenngren'.

Inger Wenngren